

Expeditie IJs

deel 6 (slot) 2008

Tekst en foto's: Harald Paul
Vertaling: Hellen Borgmann en Marijn Schaaf

Harald Paul is samen met zijn vrouw Silvia en hond Rat's aan boord van hun Smelne Vlet op weg naar Groenland. De ijzige kust van Groenland kon door te zware ijsgang vanaf Spitsbergen niet worden bereikt en er wordt afgeweken naar het Bereneiland Bjørnøya waar ze voor anker gaan. Over vermoeidheid, honden als leraar en het resultaat van de expeditie.

De romp heeft aan boegzijde een paar krassen opgelopen door het pakijs

De zee buldert en het kwik daalt, lichte sneeuwval en mist houden ons hier al bijna een week lang in hun greep. Mijn ankerplaats tussen de rotsen is het beste beschut tegen alle windrichtingen hier op Bjørnøya. Er is een monding van een zoetwaterrivier in de buurt en er is voldoende drijfhout, dus de voorwaarden voor een overwintering zijn aanwezig. Er is zelfs een overlevingshut vlakbij. Maar er is één probleem: de dieselvoorraad is duidelijk te klein. Ik heb per dag ongeveer twintig liter diesel nodig voor mijn generator en voor de verwarming. Bovendien is er ongeveer driehonderd liter nodig voor de overtocht naar Noorwegen. Dat is dus ongeveer

zeshonderd liter per maand en driehonderd liter voor de oversteek, terwijl we maar 1580 liter voorraad in het schip hebben. Silvia is meer dan geprikkeld. Constance kou en mist en dan hier boven in niemandsland een aantal maanden doorbrengen? Een gedachte die haar gek maakt. Maar de weersituatie verandert niet. Telkens weer komen er hoge golven op ons af die de in totaal 170 meter lange ankerketting voor boeg en voorstevens helemaal strak trekken. In al deze ellende is ook de rust die ik in Nederland had, totaal verbruikt. Vermoeidheid en onrust voeren de boventoon. Af en toe krijg ik via de telefoon een weerbericht binnen;

het antwoord is bekend. Silvia wanhoopt. Goed, genoeg getelefoneerd. Ik besluit wanneer we wegvaren; twee etmalen van 253 zeemijlen hard werken liggen in het vooruitzicht. Het probleem schuilt echter niet in deze mijlen of in de tijd, juist de bewegingen van het schip die ons wachten vullen mij met onlust. Schommelingen van 35° van bakboord naar stuurboord maken het ons flink lastig, terwijl de afgelopen tijd toch ook niet eenvoudig was. Om de drie à vier uur zoek ik een hoge plek op om de zee te bekijken. Zodra de wind ook maar een beetje minder wordt, breek ik op. Voor mij is het belangrijk om hier veilig tussen de rotsen vandaan te varen.

WIE IS DE BAAS?

De tijd is rijp; dichte mist, weinig wind, de golven zijn niet veel meer dan anderhalve meter hoog. Weg hier. Voor de kust neemt het Bereneiland afscheid van ons met flinke stromingsgolven die met een harde knal op de scheepsrump uiteenspatten. Ik heb natuurlijk al aardig wat zeemijlen afgelegd in mijn leven, maar zulke golvenformaties heb ik nog nooit zo direct meegemaakt. Ik ben blij met de dikke platen en de staalconstructie van Smelne. Toch verloopt de overtocht gemakkelijker dan verwacht. Alleen nog mistbanken en lichte zuid- en zuidwestelijke wind. De golven? Van de zijkant natuurlijk. Af en toe valt onze Yanmar stil, maar dat is nog geen reden tot paniek. Mijn kleine 'doorkijkfilters' zijn door de enorme rolbewegingen met vuil verstopt. De volgende handelingen komen nu aan de orde: luik open, zonder gereedschap de beide

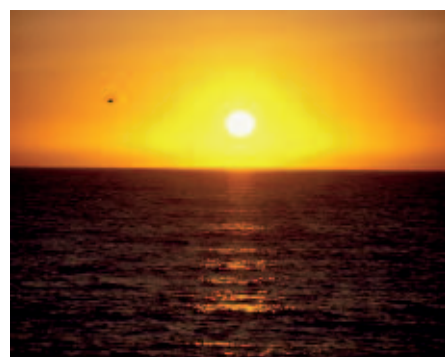
filters openen, schoonmaken en weer dichtdoen, dan het luik weer dicht. Ongeveer vier minuten later kunnen we weer verder. Ongeveer zestig zeemijl voor de Noorse kust neemt de wind wat toe, tot ongeveer 5 Bft. Normaal gesproken geen zorgwekkende toestand, ware het niet dat de filters om de dertig tot veertig minuten blokkeren en dat zijdelingse golven van meer dan 1 meter 80 hoog keihard op het schip inslaan. Ook een afscheidsgroet van de Barentssee, zodat we niet vergeten wie hier de baas is.

HOND ALS LERAAR

We zijn met z'n drieën alle moeilijkheden buiten het weer en de zee aardig te boven gekomen, maar bij deze opgave, waar ik niets aan kan doen, stort mijn wereld in. Zoals u al in een van

mijn eerdere verslagen hebt kunnen lezen, 'lees' ik in de natuur aan de hand van de tijd die ik daarin heb doorgebracht, mijn instinct en tot slot mijn observatievermogen. Het laatstgenoemde wordt me bijgebracht door mijn hond Rat's. Hoe kan een hond iemand iets leren? Is het eigenlijk niet precies andersom? In de beschaafde wereld wel, maar ver daarvan loopt het anders. Zoals iedereen weet zijn bij de hond de drie zintuiglijke organen, oor, neus en in mindere mate de ogen, heel wat beter ontwikkeld dan bij onze afgestompte soort, de 'mens'. Als we ons in de natuur begeven, hoef ik maar één keer de mimiek van de hond te zien en ik weet wat er aan de hand is. Verse diersporen op de grond, veranderingen in de lucht of een geluid in de verte - dit alles gebruik ik hier in het noorden om ijsberen op te

De beer gebruikt alle diepten en heuvels in het terrein om niet gezien te worden

sporen. Denk niet dat dit dier overal goed te zien is doordat het zo groot is. Integendeel! De beer gebruikt alle diepten en heuvels in het terrein om niet gezien te worden. Nu begrijpt u waarom ik beweert dat de mens afhankelijk is van de hond. Hier moet ik nog iets aan toevoegen: niet elk ras leent zich hiertoe, maar de Borderterriër is met zijn karakteristieke aanhankelijkheid, moed, gehardheid en speurzin zeer geschikt als 'leraar'.

DE GROOTSTE KLAP

Niet alleen het dragen van een wapen maar ook de praktische omgang hiermee moet volgens de wet uitgevoerd worden. In het dagelijks leven betekent dit ongeveer vijf tot tien schoten afvuren op eigenhandig opgerichte doelwitten, vanaf verschillende afstanden. In dergelijke situaties bevindt de hond zich uit veiligheids-overwegingen altijd achter mij, of misschien op gelijke hoogte. Ook wanneer zijn passie voor het jagen zijn gehoorzaamheid in de weg zit, is ieder zich toch bewust van de ernst van de situatie. Maar op een dag verandert alles. Het eerste schot met de revolver verandert alles. Ik druk af, Rat's staat naast me. Normaal gesproken volgt het tweede schot. Rat's staat op, loopt ongeveer twintig meter recht van me vandaan en blijft roerloos staan. Ik fluit naar

hem en roep hem, maar geen reactie. Ik ben radeloos. Ik probeer hem nog een paar keer te roepen, maar geen beweging. Ik doe het geluid van een kat na - niets. Ik nader hem tot op een paar passen en ga op mijn hurken zitten, hij komt vrolijk op me af. Dit klopt niet. Ik weet wat er aan de hand is: Rat's hoort niets meer. Hoe kan dat nou? Hij is hier altijd bij en wordt dan helemaal wild van het lawaai. Wezenloos ga ik terug naar het schip. Ik blijf echter niet bij mijn besluit; ik draai weer om en ga terug naar de schietplek. In mijn vertwijfeling over Rat's doofheid vuur ik nog een aantal schoten af. Plotseling klinkt er een weerkaatsende echo - zeer kort en de wind moet precies goed staan. Ik probeer het nog een paar keer en geloof te kunnen zeggen dat de echo, die een voor honden hoorbare toonhoogte heeft, zijn trommelvlies beschadigd heeft. Volgens het langeafstandsbericht van een dierenarts kun je hier niets aan doen, hooguit met zachte geluiden aan de natuurlijke helling bijdragen. Na vier dagen hoort Rat's al weer de chocoladewikkel ritselen; hij is aan de beterende hand.

VAARGEBIEDEN | EXPEDITIE IJS 2008

HET EINDRESULTAAT

Voor mij is dit een dwingende verplichting: een resultaat aan het eind van zo'n expeditie. Natuurlijk is er een verschil tussen mijn praktijkgerichte beoordeling en de meetgegevens. Toch is het volkomen duidelijk geworden dat de opwarming van de aarde niet alleen door het ontstaan van verbrandingsgassen of door de industrie veroorzaakt wordt, maar ook door een groot deel van de normale natuurcyclus. Daarnaast zou een scheutje gevoel in de o zo

koude meetresultaten de warmhartige natuur ten goede komen. Bovendien is de verhouding tussen winst en natuur nog altijd ongelijk. Dit is voor mij een aansporing om zo zuiver en gevoelvol mogelijk met de natuur om te gaan en ik hoop dat iedereen die deze expeditie gevolgd heeft erover nadenkt in hoeverre hij of zij kan helpen. We willen tenslotte allemaal kunnen blijven genieten van mooie foto's met de natuur als motief. Mijn eigen resultaten: tijdens de 27 maanden van de expeditie zijn er in 1100 uren ongeveer 5800 zeemijlen afgelegd. Circa 5590 liter diesel ging op aan de dieselmotor, de generator en de verwarming. Al met al ligt het verbruik ongeveer op één liter per gevaren zeemijl. Dit zuinige resultaat komt voort uit de verhouding tussen scheepsromp, schroefaandrijving en voorzichtig vaargedrag. Een ander veelzeggend aspect van zo'n onderneming is de hoeveelheid schade: de romp heeft aan boegzijde een paar krassen opgelopen door het pakijns en verder heeft mijn aan de kiel bevestigde houten balk een aantal splinters achtergelaten op verschillende rotsen. Binnenin het schip zijn er geen mankementen vastgesteld. De Yanmar-motor, de Mastervolt generatormotor en de Eberspächer-verwarming hebben niet geleden onder de wisselende dieselkwaliteit. Al met al een resultaat dat tot tevredenheid stemt, zodat ik met een gerust hart naar de beschaafde wereld kan terugkeren.

Zodra de wind ook maar
een beetje minder wordt,
breek ik op

De golven? Van de zijkant natuurlijk

DANK

Oprecht lof voor allen die in bepaalde mate aan deze expeditie hebben bijgedragen. Ook in dit geval kom ik tot de conclusie dat natuurbescherming alleen succesvol is, wanneer iedereen tegelijk aan hetzelfde 'uiteinde van het touw' trekt. Praktisch gesproken geldt dit dus voor ieder voor zich en voor de industrie, want zoals we gezien hebben zijn de horden voor afzonderlijke personen wat hoger dan wel gedacht wordt. Ik ben buitengewoon blij dat we erin geslaagd zijn met deze 'Expeditie IJs 2008' de cirkel tussen 'industrie' en 'eenling' te sluiten. Daarbij wil ik van ganser harte mijn dank betuigen aan mijn vrouw Silvia, die mij ook in de meest uitzichtloze situaties vertrouwen gaf. Verder dank aan allen die hun steentje bijgedragen hebben: Smelne Yachts, Kuiper Verzekeringen, Vetus Boat Equipment, Mastervolt en Whisper

Power, Winslow, Yanmar, Ortlieb, Eberspächer, Bes Yachtdesign, Bolero, Holland Nautic, Aquadrive Aspius, L.J. Harri, Rozendal en Bereit Videofilm. En dank aan de redacties van Yacht Vision en Swiss Motorboot, die mijn verslagen en foto's hebben gepubliceerd. Tot slot nog een aardig verhaaltje: bij al onze reizen is onze

hulpvaardigheid met dank aangenomen. Zo hebben wij een visser gered die vanwege motorschade al twee dagen rondreed met zijn kleine boot. Talloze schroefbladen bevrijdde ik al duikend uit netten, snoeren et cetera, maar deze keer werd de GypsyLife een ark van Noach. Bij de overtocht van Noorwegen naar Denemarken vond ik in het midden van het Skagerrak en kort voor zonsondergang een verstekeling aan boord. Een klein vogeltje, de 'parus caeruleus' heeft gratis van de oversteek kunnen profiteren. Onze vreugde was groot, want op die manier konden we nog niet eerder hulpvaardig zijn.

Veel dank aan onze trouwe lezers, die ons hopelijk weer geïnteresseerd zullen volgen bij onze volgende avonturen met de GypsyLife.

Op 15 en 16 november zijn Harald en Silvia Paul aanwezig op de Smelne Yachts Boatshow om te vertellen over Expeditie IJs 2008.
[i] www.smelne.nl